

Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola, Žacléř, okres Trutnov

Adresa: Komenského 339, 542 01 Žacléř

Identifikátor školy: 650 059 905

Termín konání inspekce: 6. a 8. prosinec 2004

Čj.:	09-1544/04-1031
Signatura:	si5cy109

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola, Žacléř, okres Trutnov sdružuje základní školu (dále ZŠ) s kapacitou 420 žáků, školní družinu s kapacitou 60 žáků a školní jídelnu s kapacitou 500 jídel. Škola je příspěvkovou organizací a zřizuje ji město Žacléř sídlící na adrese Rýchorské náměstí 181, 542 01 Žacléř. Základní škola je plně organizovaná, společně se školní družinou a školní jídelnou se nachází na adrese Komenského 339, 542 01 Žacléř.

V době inspekční činnosti se v osmnácti třídách ZŠ (deset tříd na 1. stupni a osm tříd na 2. stupni) učil 361 žák. Žáci 1. – 9. ročníku základní školy se učí podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2. Průměrná naplněnost tříd v ZŠ je 20 žáků na třídu. Provozní doba ve ŠD je od 6:30 do 15:30 hodin. Začátek vyučování v ZŠ je pro většinu žáků stanoven na 7:45 a konec vyučování na 15:05 hodin. Spádovou oblast školy tvoří město Žacléř a okolí, někteří žáci dojíždějí z Bobru, Královce, Lampertic atp.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Inspekce byla provedena na podnět zákonného zástupce žáka 5. ročníku.

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v ZŠ, zaměřené na výuku ve skupině předmětů (český jazyk, německý jazyk) 5. ročníku, na oblast řízení školy a výchovného poradenství, vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, ve školním roce 2004/2005, v termínu inspekční činnosti
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v ZŠ zaměřené na výuku ve skupině předmětů (český jazyk, německý jazyk) v 5. ročníku, vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, ve školním roce 2004/2005, v termínu inspekční činnosti
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v ZŠ ve výše uvedené skupině předmětů, vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, ve školním roce 2004/2005, v termínu inspekční činnosti
- ❖ dodržování ustanovení Směrnice MŠMT k integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol a školských zařízení, čj. 13 710/2001-24 ze dne 6. června 2002, a Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení nebo chování, čj. 13 711/2001-2 ze dne 16. 8. 2002, u integrovaných žáků 5. ročníku v době inspekční činnosti.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola

Ve třídách V. A a V. B učilo v době konání inspekce šest učitelek, vzhledem k zaměření inspekční činnosti byly provedeny hospitace v hodinách českého a německého jazyka, které vedly čtyři učitelky.

Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti (dále OPZ) pro výuku v 5. ročníku základní školy splňují dvě učitelky (jedna učitelka českého jazyka splňuje podmínky OPZ pro výuku všeobecně vzdělávacích předmětů na 1. stupni ZŠ, jedna učitelka německého jazyka splňuje podmínky OPZ pro výuku žáků 5. – 12. ročníku), další dvě vyučující podmínky OPZ nespĺňují (jedna vyučující českého jazyka má vysokoškolské vzdělání pro vychovatele a jedna vyučující německého jazyka má vysokoškolské vzdělání pro výuku na 2. stupni ZŠ).

Ředitel školy i jeho zástupkyně mají vysokoškolské vzdělání pro výuku všeobecně vzdělávacích předmětů na 2. stupni ZŠ, kde učí, podmínky OPZ tedy splňují. Oba mají dlouholetou pedagogickou praxi v ZŠ.

Výchovný poradce (dále VP) absolvoval kvalifikační studium pro funkci výchovných poradců, splňuje podmínky OPZ pro učitele i požadavek na délku praxe. Ve škole jsou dvě proškolené asistentky reedukace specifických vývojových poruch učení, působí na 1. stupni jako učitelky.

Ředitel školy vypracoval *Organizační řád ZŠ s právní subjektivitou*, jeho součástí je organizační schéma, bez znázorněných vazeb přímého řízení. V tomto dokumentu je v obecné rovině zachycena činnost školy. Ředitel školy zde má uvedeny základní úkoly a odkaz na popis práce, jeho zástupkyně pouze to, že ho zastupuje v době jeho nepřítomnosti v plném rozsahu a plní samostatné pokyny stanovené popisem práce. Další úkoly vedení školy tu specifikovány nejsou. Popisy práce (pracovní náplně) jednotlivých vedoucích pracovníků nebyly v době inspekce v písemné podobě vypracovány. Kompetence výchovného poradce, metodičky prevence, rovněž povinnosti předsedů metodických sdružení a předmětových komisí, ICT koordinátora, třídních učitelů a správců sbírek nebyly v době inspekce písemně zpracovány.

Základní údaje o provozu školy jsou zachyceny v *Zásadách provozního řádu*.

Informace ředitel školy předává především při ústním jednání, přenáší je rozhlasem či je sděluje na jednáních pedagogické rady. Z jednání pedagogické rady jsou pořizovány velmi stručné zápisy, nejsou vedeny protokolárně, neobjevují se zde zápisy o projednání vnitřních dokumentů školy (vnitřní řád, řády odborných pracoven, výroční zpráva atp.)

Písemné materiály (např. týdenní plány akcí, aktuální informace, zastupování apod.) vyvěšuje vedení školy na nástěnce ve sborovně.

Metodické orgány školy jsou ustaveny. Pedagogové z jednání metodických orgánů zápisy nepořizují, jejich činnost je tedy neprůkazná.

Dokument *Plán práce ZŠ v Žacléři - školní rok 2004-2005* obsahuje v prvních částech proklamativní prohlášení v oblastech hlavních úkolů, výchovy a vzdělání, kultury a soutěží a materiálních podmínek školy, dále přehled metodických orgánů, uspořádání chodu školy (např. data jednání pedagogické rady, data zápisu žáků do 1. ročníku, termíny třídních schůzek). Uvedeny tu jsou neúplné údaje o celoročních úkolech pedagogických pracovníků a kritéria mimořádných odměn. Celoroční plán je výchozím podkladem pro krátkodobé plánování.

Systém vedení zaměstnanců ZŠ je málo průkazný, v pedagogické oblasti je založený na spolupráci s pedagogickou radou.

Kontrolní činnost vedení školy je rovněž málo doložitelná, jak v oblasti pedagogické, tak v oblasti provozní. Ve školním roce 2004/2005, do doby konání inspekce, neuskutečnil ředitel školy ani jeho zástupkyně žádnou hospitaci. Hospitační záznamy ředitel školy nepředložil, poznámky z hospitace provedené na vyžádání v době inspekce si zapisoval do sešitu. Pohospitační rozbor provedl v obecné rovině, vyzdvihl výuku učitelky, žádné nedostatky neshledal, i když byly zřejmé.

Kontroly v oblasti provádění úklidu, stavu údržby a zajištění bezpečnosti žáků provádí vedení školy nahodile, teprve po prohlídce školy s kontrolním pracovníkem ČŠI dne 6. prosince 2004 ředitel školy vyhodnotil rizika BOZP a rozhodl o zákazu výuky v odborné učebně cvičná kuchyně.

Profesní růst pedagogů ZŠ z hlediska dlouhodobých cílů vedení školy sleduje, vzdělávání je na bázi dobrovolnosti, ředitel školy nevěnuje pozornost zvyšování úrovně odborné

připravenosti pedagogických pracovníků školy pro práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Organizační zajištění činnosti a provozu ZŠ je zajišťováno především ústními pokyny ředitele školy, kontrola je málo průkazná, systém vedení zaměstnanců není zřetelný.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti v 5. ročníku ZŠ jsou vzhledem k málo průkaznému řízení pedagogických pracovníků a nesystematické kontrolní činnosti hodnoceny stupněm vyhovující.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Starší část budov ZŠ pochází z roku 1925, v roce 1967 byla provedena přístavba. K budově se z jedné strany přimyká školní jídelna se školní družinou a z druhé strany dvě tělocvičny, dílny a cvičná kuchyně. V bezprostřední blízkosti školy se nachází školní hřiště s atletickou dráhou a doskočištěm.

V areálu je dvacet pět učeben, z toho sedm odborných. Žáci 5. ročníku mají kmenové třídy dostatečně prostorné, jsou vybavené starým žákovským nábytkem bez možností polohování, v učebně V. A dvou velikostních typů. V učebně V. B je žákovský nábytek určený žákům vyšších ročníků, několika žákům této třídy velikostně nevyhovuje. V obou třídách jsou televizory, videorekordéry a přenosné radiomagnetofony. V učebně V. A je umístěno staré pianino. Část výuky německého jazyka se uskutečnila kromě kmenové učebny V. B v počítačové učebně. Žáci V. A se učili německý jazyk ve své kmenové učebně a v kmenové učebně VI. A. Odborná učebna cizích jazyků ve škole zřízena není.

Používané učebnice českého a německého jazyka jsou většinou z roku 1996 (z různých nakladatelství Alter, Fortuna, Nová škola Brno), nejsou používány ucelené soubory. Pro výuku obou předmětů mají žáci k dispozici pracovní sešity, další materiály jim učitelky kopírují a žáci je používají jako pracovní listy. Ve škole jsou k dispozici počítačové výukové programy, při inspekci byly využity jednou v části hodiny německého jazyka.

Pomůcky a učebnice pro žáky 5. ročníku se speciálními vzdělávacími potřebami škola nezajistila, k dispozici jsou pouze pro čtyři žáky elementárních ročníků, se kterými provádí jedna dyslektická asistentka nápravu.

Vnitřní prostředí budovy a učeben působí poměrně strohým dojmem. Místnosti i chodby jsou vyzdobené výkresy a pracemi žáků, obrazy, květinami, budova je před generální opravou. Estetická úroveň jmenovaných kmenových učeben je snížena starým nábytkem, v jedné třídě neuspořádaným materiálem vzadu v učebně. Okna jsou přistíněna buď záclonami nebo pestrými závěsy.

Ředitel školy a jeho zástupkyně mají přehled o potřebách školy v oblasti materiálních podmínek, stav se jim však nedaří zásadním způsobem změnit.

Širší veřejnost využívá především tělocvičny základní školy.

Materiální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti v předmětu český jazyk, německý jazyk v 5. ročníku ZŠ jsou hodnoceny jako dobré, materiální podmínky pro reedukaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v 5. ročníku ZŠ jsou hodnoceny jako nevyhovující.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací program

Výchovně-vzdělávací proces probíhá v ZŠ (kontrolován byl 5. ročník) podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2, včetně úprav a doplňků schválených MŠMT.

Učební plán v 5. ročníku ve školním roce 2004/2005 byl v době konání inspekce dodržen, učební osnovy českého a německého jazyka byly průběžně dodržovány.

Škola vykazuje ve *Výkazu o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01, podle stavu k 30. 9. 2004* celkem 32 postižených dětí (z toho 31 integrovaných žáků s vývojovými poruchami učení a chování a 1 žáka tělesně postiženého). V materiálu zástupkyně ředitele *Žáci s vývojovými poruchami - šk. rok 2004/2005*, platném ke dni kontroly 6. 12. 2004, bylo uvedeno 38 těchto žáků. Ředitel školy vykázal v *Podkladové inspekční dokumentaci základní školy* (k termínu inspekce) pouze 15 integrovaných zdravotně postižených žáků. Údaje v jednotlivých materiálech školy se tedy značně liší.

Na základě kontroly podkladové dokumentace žáků školy se speciálními vzdělávacími potřebami (odborné posudky žáků) bylo zjištěno, že žákyně uvedené v seznamu *Žáci s vývojovými poruchami - šk. rok 2004/2005* pod č. 19 a č. 24 nesplňují podmínky integrace žáka s vývojovými poruchami učení, žák uvedený pod číslem 16 školu již od 20. září 2004 fakticky nenavštěvuje (v povinné dokumentaci – třídní kniha, třídní výkaz a katalogový list žáka - tento údaj nebyl uveden), u devíti uvedených žáků poradna doporučila individuální reedukační péči v rozsahu jedné respektive dvou hodin týdně.

Nápravu specifických vývojových poruch učení ve školním roce 2004/2005 vykonává jedna proškolená dyslektická asistentka (má v péči pouze čtyři žáky 2., 3. a 4. ročníku), ostatní integrovaní žáci reedukační péči zajištěnu nemají. Ve škole učí ještě jedna proškolená dyslektická asistentka, ta nápravu neprovádí. Záznamy o průběhu reedukační péče (rozumí se speciálně pedagogické péče) škola nevede, učitelka pouze vykazuje hodiny přesčasové práce. V době konání inspekce byla naplánována kontrola provádění individuální reedukační péče, dvě žákyně (dopoledne ve škole přítomné) se na odpolední hodinu reedukace nedostavily. Opatření školy k zajištění pravidelné docházky do hodin nápravy nebylo účinné, škola neorganizovala předávání žáků mezi vyučujícími.

V této oblasti má škola značné rezervy, sice zajistila vyšetření žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v příslušných poradenských zařízeních, ale v zajištění péče o tyto žáky nepostupuje zcela v souladu s ustanoveními Směrnice MŠMT k integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol a školských zařízení, čj. 13 710/2001-24 ze dne 6. června 2002. Ve školním roce 2004/2005 učitelé nezpracovali pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami individuální vzdělávací programy (dále IVP). Rovněž průkazné seznámení zákonných zástupců s opatřeními školy v péči o tyto žáky škola neprovedla. Škola nezajistila pro část žáků individuální či skupinovou integraci ve škole - tím byla porušena ustanovení článku 1, odst. 2, 3 a 4. Ředitel školy nepožadoval v roce 2005 na územním orgánu finanční prostředky na příplatek na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou žáků diagnostikovaných v poradenském zařízení a na zabezpečení jejich vzdělávacích potřeb dle článku 2, odst. 1, 2, 3 a 4. (Viz odeslaný materiál s tabulkami na KÚ KHK, odbor školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 19. října 2004).

Rovněž nebyla dodržena některá ustanovení Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení nebo chování, čj. 13 711/2001-2 ze dne 16. 8. 2002, která doplňují a upřesňují výše uvedenou směrnici (viz čl. I odst. 5, 7, 8, částečně i 9 a 10, dále článek II odst. 5, článek IV odst. 1).

Povinná dokumentace školy pro žáky 5. ročníků je vedena v určeném rozsahu na předepsaných tiskopisech. Její vypovídací hodnota vzhledem k výchovně-vzdělávacímu procesu je méně průkazná, je snížena u třídních knih obecnými zápisy o probíraném učivu, nevyplňováním všech složek předmětu český jazyk, nebo uváděním forem výuky namísto témat učiva. Ve vedení povinné dokumentace byly zjištěny formální i věcné nedostatky.

Nebylo možno zjistit, zda ředitel školy či jeho zástupkyně kontrolují vedení povinné dokumentace a sledují dodržování učebních dokumentů. Kontrolní činnost nebyla prokazatelná, přestože dodatečně po inspekci dodal ředitel školy *Plán kontrolní a hospitační činnosti*.

S organizací výchovně-vzdělávacího procesu jsou žáci seznamováni prostřednictvím některých interních dokumentů školy. *Vnitřní řád Základní školy v Žacléři* je zpracován, jsou v něm zařazena i některá práva žáků. *Rozvrh hodin tříd V. A a V. B* předložený v termínu inspekce, byl sestaven v souladu s právním předpisem, rovněž tak *Řád odborné učebny informatiky*.

Výchovný poradce (dále VP) má sníženu o 3 hodiny týdně přímou vyučovací činnost v závislosti na počtu žáků školy, což koresponduje se zákonnou normou. Ředitel školy mu nevystavil pracovní náplň, ani ho písemně nejmenoval do funkce. Činnost VP je zaměřena pouze na oblast profesní orientace žáků, tj. volbu povolání. Sestavil si plán práce, rozpracovaný do jednotlivých měsíců, vede si záznamy v sešitě o této oblasti. Jeho práce v oblasti profesní orientace spočívá v oznamování či předávání potřebných materiálů a informací k výběru povolání vycházejícím žákům a jejich rodičům (materiály na nástěnce, či předané brožury Úřadu práce Trutnov). Dále zajišťuje účast zástupců středních škol z okolí na třídní schůzku žáků 9. ročníku a předává přihlášky žákům na střední školu. Konzultační hodiny stanoveny nemá, jeho činnost v oblastech konzultační a poradenské je málo průkazná. Záznamy o jeho sděleních nebyly nalezeny ani v zápisech z jednání pedagogické rady (ve školním roce 2004/2005). Informační a poradenské středisko pro volbu povolání Úřadu práce Trutnov s žáky nenavštěvuje.

Činnost metodika prevence sociálně-patologických jevů vykonává prvním rokem učitelka, která začala studovat čtyřsemestrový kurz výchovného poradenství na Univerzitě v Hradci Králové. Zpracovala *Minimální preventivní program pro školní rok 2004-2005*. Tento materiál obsahuje analýzu, vycházející z vyhodnocení přestupků žáků ve školním roce 2003/2004, které byly řešeny udělením výchovných opatření či klasifikací chování druhým či třetím stupněm. Jedná se o krádeže, ponižování spolužáků, šikanu, ničení školního majetku, vandalismus, neomluvené hodiny ve škole. Při řešení těchto problémů škola spolupracovala s rodiči a příslušníky policie. Z jednání s rodiči při řešení výchovných či vzdělávacích problémů žáků nebyly pořizovány zápisy. Přestože ve školním roce jsou v analýze uvedeny problémy žáků především v oblastech výše uvedených, škola deklaruje ve školním roce 2004/2005 zaměření především na problematiku prevence návykových látek. Aktivity školy v materiálu uvedené mají široký záběr, doplňují výchovně-vzdělávací program školy, ale nejsou cíleně zaměřené na jednotlivé oblasti prevence sociálně patologických jevů.

Integraci zdravotně postižených žáků (dále IZPŽ) sleduje zástupkyně ředitele (odesílá žádosti školy o vyšetření žáků, zakládá odborné posudky z vyšetření žáků a integrované žáky zapisuje do seznamu).

Při inspekční činnosti bylo zjišťováno a vyhodnocováno klima školy u žáků pátých tříd. Kromě pozorování a rozhovorů byly vyhodnoceny anonymní dotazníky „*Jaké to je, být žákem této školy?*“, zadané všem přítomným žákům tříd V. A a V. B. Návratnost vyplněných dotazníků byla 75 %. Anketa ukázala, že žáci (respektive jejich zákonní zástupci) hodnotili atmosféru školy rozporuplně. Někteří uváděli, že ví na koho se obrátit v případě potřeby, mají k učitelům důvěru (cca 35 % respondentů hodnotilo školu převážně pozitivně), jiní měli

pochybnosti o tom, zda učitele zajímá, co si myslí, zda jim pomáhají a učí je věřit si, nebo uváděli, že ve škole není čisto (cca 51 % respondentů uvádělo některá negativa školy) a někteří hodnotili školu velice negativně (cca 14 % respondentů).

Důležité postavení při přenosu informací směrem k žákům a rodičům mají třídní učitelé. Kontakty pedagogů se zákonnými zástupci se realizují především prostřednictvím žákovských knížek, při dvou třídních schůzkách ve školním roce, nebo při osobních jednáních. Systém sloužící k informovanosti žáků i jejich zákonných zástupců není vždy dostatečně zajištěný a účinný (týká se především rodin se školou nespolupracujících a rodičů žáků s vývojovými poruchami učení).

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech

Český a německý jazyk v 5. ročníku

V rámci inspekční činnosti bylo hodnoceno vyučování povinných předmětů český jazyk a německý jazyk v obou třídách 5. ročníku. Navštívena byla výuka čtyř učitelek vyučujících sledované předměty.

Vyučující českého jazyka zpracovaly tematické plány učiva uvedeného předmětu, rozdělily je po měsících. Plány rámcově korespondovaly s platnými učebními osnovami, chyběla však rozpracovaná složka českého jazyka psaní. Dle kontroly zápisů o probíraném učivu v třídních knihách byla uvedená témata složky psaní částečně probírána ve slohu, jazykovém vyučování nebo v jiných předmětech. Předložené tematické plány jsou formální, jsou zpracovány podle používaných učebnic, v průběhu roku s nimi vyučující nepracovaly, nejsou tu zaznamenány změny, či opravy.

Vyučující německého jazyka zpracovaly stručné tematické plány dle lekcí používané učebnice, nezahrnuly do nich specifické cíle a přístupy k obsahu a organizaci výuky, např. rozvíjení schopnosti chápat a interpretovat slyšené a čtené cizojazyčné texty, schopnost vést rozhovor, písemně zformulovat sdělení, seznámení s reáliemi německy mluvících zemí, s nejběžnějšími zvyky a konvencemi.

Učitelky obou předmětů byly na jednotlivé hodiny připraveny, měly rozmyšlenou strukturu hodiny a připraveny pomůcky.

Skutečnost, že dvě učitelky nesplňují podmínky OPZ se částečně negativně projevilo na kvalitě výuky. Učitelky sice používaly zpravidla metodicky vhodné postupy, méně však dbaly na psychohygienu žáků, opomíjely motivaci, diferenciaci učiva, relaxaci a hravé aktivizující formy práce.

Učitelky českého jazyka připravily pro žáky zápisy na tabulích a okopírovaly jim pracovní listy. Ve všech čtyřech hodinách jazykového vyučování byly zařazeny diktáty, po nich vždy následovala společná kontrola a zdůvodnění pravopisných jevů. V jednom případě připravené doplňovací cvičení textu diktátu na tabuli doplňoval v rámci kontroly žák se speciálními vzdělávacími potřebami. Přehledy učiva, názorné demonstrační pomůcky nebo jiná didaktická technika při sledované výuce použity nebyly. Žáci pracovali na připravených pracovních listech, v pracovních sešitech, zapisovali údaje do sešitů či na tabuli. Učitelky používaly frontální způsob výuky s celou třídou, prostrídáný samostatnou prací jednotlivců. Převažoval verbální způsob vedení hodiny (ústní zadání a pokyny), což nevyhovovalo žákům, kteří mají problém se soustředěním, ti často nevěděli co mají dělat a narušovali průběh hodin.

Sledované vyučovací jednotky měly obdobnou strukturu. Začínaly pozdravem a organizačními pokyny, opakovací částí ústní či písemnou (diktát vět či slov), následovala společná kontrola (jeden žák zdůvodňuje a zapisuje jev na tabuli, ostatní mají poslouchat), dále následoval krátký výklad učitelky či procvičení učiva (opět společně s celou třídou), dále

práce s učebnicí nebo procvičení jevů v pracovních sešitech. V některých hodinách bylo provedeno shrnutí učiva a zadání domácího úkolu. Hodiny byly ukončovány se zvoněním.

Byly sledovány hodiny opakovací i výkladové. Učitelky stanovily reálné cíle, uplatňovaly řízený rozhovor se žáky, nebo orientační ústní zkoušení. Diferenciace učiva podle individuálních předpokladů žáků ve sledovaných hodinách nebyla zařazena. Při samostatné práci vyučující žákům v případě potřeby poradily. Učivo bylo podáváno věcně správně. Převažovala práce žáků v lavicích bez změny poloh, relaxační chvílky a úvodní motivace zařazeny nebyly. Žáci byli pouze v jednom případě průběžně motivováni, učitelka pro ně připravila soutěž. Opakování a procvičení nové látky věnovaly učitelky dostatek času. Při ústním zkoušení hodnotily žáky objektivně, především slovně, ale využily i klasifikační stupně. Závěrečnému vyhodnocení práce bylo věnováno poměrně málo času, shrnutí či vyhodnocení práce žáků v hodinách zpravidla zcela chyběly.

Vyučování německého jazyka bylo vedeno převážně v češtině, pouze částečně učitelky hovořily se žáky německy při zadávání úkolů a zkoušení slovíček. Jejich pokyny byly často nejednoznačné, žáci měli problémy s porozuměním. Dominoval gramaticko-překladový způsob výuky, komunikace žáků v cizím jazyce byla opomíjena. Učitelky v úvodních částech hodin procvičily se žáky ústně slovíčka a časování sloves v přítomném čase. Žáci po nemoci si na pokyn jedné vyučující zapisovali slovíčka z nekontrolovaného slovníčku spolužáka, tedy s chybami, namísto z učebnice či připraveného pracovního listu. V jednom případě učitelka zařadila aktivizující formu, jednalo se o pasivní zkoušení německých sloves spojenou s pohybovou činností žáků. Výpočetní technika byla vhodně využita v jedné hodině při procvičování učiva na počítačích. Učitelka využila nabídku z instalovaného výukového programu německého jazyka, na závěr hodiny vyhodnotila počet chyb a pochválila práci jedné žákyně. Poslech němčiny z magnetofonu zařazen nebyl, výslovnost žáků byla korigována pouze ojediněle. Při samostatné práci výukově slabší žáci měli zadáno menší množství práce. V případě potřeby poskytovaly učitelky žákům radu a pomoc. Komunikace vyučujících německého jazyka byla direktivní, učitelky se nevyhnuly nekorektním výrazům a přezírajícímu postoji k žákům.

Komunikace mezi učitelkami českého jazyka a žáky byla jednostranná. Jejich verbální i neverbální projev ve sledovaných hodinách byl korektní, učitelky však často vystupovaly v nadřazené roli, nedávaly žákům možnost samostatně se vyjádřit či ovlivnit průběh vyučování. Mluvní projev žáků v řadě případů vykazuje nedostatky oproti jazykové správnosti a pravidlům společenského chování. Častým jevem bylo pokřikování žáků na vyučující, povalování v lavicích a menší zapojení některých žáků do společné práce v hodině. Nešvarem je používání nespisovného jazyka, někdy i vulgarismů. Pracovní atmosféra při samostatné práci žáků byla zpravidla klidná.

Učitelky kontrolují sešity českého jazyka, dbají na provádění oprav (v jedné třídě je zaveden sešit „chybníček“- žáci si berou sešit pětiminutovky v pátek domů, mají si udělat opravy do chybníčku a potom mají možnost si v pondělí známky opravit při ústním zkoušení), méně se již věnují kultivaci ústního projevu žáků. V sešitech žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se v některých případech objevuje namísto klasifikace označení počtu chyb, v souladu s pokyny o hodnocení těchto žáků. Kontrola sešitů žáků v předmětu německý jazyk je nedůsledná, vyučující opravují pouze některé práce. V německém jazyce žáci hodně chybují v ústním i v písemném projevu. V žakovských knížkách jsou zaznamenány známky ze sledovaných předmětů. Zápisy jsou však často nekonkrétní, je zapisována forma zkoušení místo tématu prověřovaného učiva. Hodnocení chování žáků často chybí, objevují se pouze poznámky, popřípadě pochvaly a udělená výchovná opatření.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů český a německý jazyk v 5. ročníku jsou celkově hodnoceny jako dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola se systematicky nezabývá sledováním výsledků vzdělávání žáků 5. ročníku. Učitelky dle svého uvážení zadávají kontrolní práce z českého jazyka, v německém jazyce jsou využívány testy na počítači.

Výsledky žáků v 5. ročníku nejsou ověřovány žádnými srovnávacími prověrkami (tak jak je běžná praxe řady základních škol), které by přinášely škole poznatky týkající se zvládnutí přechodu žáků z 1. na 2. stupeň základní školy.

Vzhledem k tomu, že ve školním roce 2004/2005 do doby konání inspekce nebyla provedena žádná hospitace vedení školy, nejsou tedy znalosti žáků ověřovány ani hospitační činností vedoucích pracovníků.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání jsou v předmětech český a německý jazyk v 5. ročníku (se zaměřením na péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) celkově na vyhovující úrovni.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01, podle stavu k 30. 9. 2004,
2. Vzdělávací program Základní škola, čj. 16 847/96-2, včetně úprav a doplňků schválených MŠMT
3. Učební plán vzdělávacího programu Základní škola, rozpracovaný na podmínky školy ZŠ Žacléř, platný ve školním roce 2004/2005 v termínu inspekce
4. Rozvrhy hodin pátých tříd, rozvrhy učitelů českého a německého jazyka v pátých třídách platné ve školním roce 2004/2005 v termínu inspekce, podpis ředitele školy, razítko
5. Zápisy z jednání pedagogické rady: 26. 8. 2003, 26. 11. 2003, 21. 1. 2004, 21. 4. 2004, 23. 6. 2004, 26. 8. 2004, 24. 11. 2004
6. Tematické plány učitelů českého a německého jazyka 5. ročníku pro školní rok 2004/2005
7. Hospitační záznamy školní inspektorky ze dne 6. a 8. prosince 2004
8. Anonymní dotazník ČŠI pro žáky 5. ročníku, zadaný dne 6. prosince 2004
9. Doklady o vzdělání vedení školy, výchovného poradce a učitelek českého a německého jazyka 5. ročníku
10. Třídní knihy V. A a V. B, vedené ve školních letech 2003/2004, 2004/2005
11. Třídní výkazy V. A a V. B, vedené ve školních letech 2003/2004, 2004/2005
12. Katalogové listy žáků V. A a V. B, vedené ve školním roce 2004/2005
13. Vzorky žákovských sešitů V. A a V. B, vedené ve školním roce 2004/2005
14. Vzorky žákovských knížek V. A a V. B, vedené ve školním roce 2004/2005
15. Organizační řád základní školy s právní subjektivitou, podpis ředitele školy, razítko, datum 1. 9. 2004
16. Vnitřní řád Základní školy v Žacléři, podpis ředitele školy, razítko, bez uvedení data
17. Řád odborné učebny informatiky, podpis ředitele školy, razítko, bez uvedení data
18. Plán práce základní školy v Žacléři, školní rok 2004-2005, podpis ředitele školy, razítko,

19. Závěrečná výroční zpráva za školní rok 2003/2004 ze dne 10. 9. 2004
20. Zásady provozního řádu, Základní škola J. A. Komenského v Žacléři, podpis ředitele školy, razítko, bez uvedení data
21. Informační systém školy, interní materiál školy, podpis ředitele školy, razítko, bez uvedení data
22. Plán kontrolní a hospitační činnosti, šk. rok 2004/2005, podpis ředitele školy, razítko, ze dne 26. 8. 2004
23. Plán práce výchovného poradce k volbě povolání (interní materiál)
24. Minimální preventivní program pro školní rok 2004-2005, podpis metodičky prevence
25. Žáci s vývojovými poruchami- šk. rok 2004/2005, přehled platný k 6. 12. 2004, podpis ředitele školy, razítko, bez uvedení data
26. Podkladová dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (pouze zprávy z vyšetření dětí v odborných pracovištích a odborné posudky k integraci dítěte se specifickou poruchou učení nebo chování)
27. Žádost o finanční prostředky k zajištění integrace dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, podpis ředitele školy, razítko, ze dne 19. 10. 2004 (3 stránky příloh od KÚ KHK, odboru školství, mládeže a tělovýchovy a 1 stránka zadání způsobu zpracování projektů péče o individuálně integrované děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami)
28. Zápis o zjištěných skutečnostech na ZŠ, Žaclěř ze dne 8. 10. 2004, podpis ředitele školy, razítko
29. Dopis řediteli školy internetovou poštou ze dne 20. prosince 2004 – urgence vyplnění podkladových materiálů předaných řediteli školy školní inspektorkou dne 6. prosince 2004 při zahájení inspekce na podnět
30. Podkladová inspekční dokumentace základní školy, podpis ředitele školy, razítko, ze dne 20. 12. 2004
31. Dotazník pro ředitele školy, podpis ředitele školy, razítko, ze dne 20. 12. 2004
32. Inspekční zpráva a protokol ČŠI z komplexní inspekce, čj. 093 119/03-5073 a 093 120/03-5073, ze dne 28. 3. 2003
33. Směrnice MŠMT k integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol a školských zařízení, čj. 13 710/2001-24 ze dne 6. června 2002,
34. Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení nebo chování, čj. 13 711/2001-2 ze dne 16. 8. 2002.

ZÁVĚR

Základní škola, Žaclěř, okres Trutnov zajišťuje vzdělávání žáků 5. ročníku v souladu se vzdělávacím programem Základní škola.

Podmínky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami však nejsou zajišťovány v souladu s ustanoveními Směrnice MŠMT k integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol a školských zařízení, čj. 13 710/2001-24 ze dne 6. června 2002, a Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení nebo chování, čj. 13 711/2001-2 ze dne 16. 8. 2002.

Personální podmínky výuky žáků 5. ročníku a zajištění speciálně pedagogické péče o integrované žáky nejsou dobré. Vedení školy některé oblasti řídicí práce opomíjí.

Organizační zajištění činnosti a provozu školy ve sledovaných oblastech i systém vedení zaměstnanců vykazovaly nedostatky.

Materiálně-technické podmínky umožňují plnit stanovené výchovně-vzdělávací cíle pro všechny žáky, s výjimkou žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Vybavenost učebními pomůckami a didaktickou technikou je vcelku dobrá, využívání názorných pomůcek ve sledovaných hodinách však nebylo vždy postačující.

Kontrolní systém školy není účinný, což se projevilo v závadách ve vedení povinné dokumentace, v její menší průkaznosti a dále při nezajištění předávání žáků na reedukační péči. Škola nevypracovala individuální vzdělávací programy pro integrované žáky, péče o tyto žáky ve většině případů je nedostatečná. Výchovné poradenství není efektivně zapojeno do výchovně-vzdělávací činnosti školy, je redukováno pouze na volbu povolání žáků nejvyšších ročníků.

Plánování výuky a příprava na ni ve sledovaných předmětech 5. ročníku měly dobrou úroveň. Organizace vyučovacích jednotek i celková efektivita výuky vykazovala však některé nedostatky. Učitelky opomíjely motivaci, interakce a komunikace se žáky neprobíhala vždy tak, aby se žáci cítili dobře. Názornost ve vyučování bylo málo podpořeno použitím pomůcek, opomíjena byla i diferenciací práce žáků dle jejich předpokladů. Hodnocení žáků bylo objektivní, opakování učitelky věnovaly dostatek času. Většina žáků s učitelkami spolupracovala, vyučujícím se však nedařilo zapojit efektivně do práce třídy všechny žáky, někteří nejevili o probíranou učební látku zájem. Metody a formy práce byly málo pestré, hodiny se vyznačovaly monotónností. Učitelky preferovaly klasické vyučovací metody.

Od poslední inspekce ve školním roce roce 2002/2003 nedošlo k zlepšení práce vedení školy ani ke zlepšení personálních a materiálních podmínek ve sledované oblasti. Vyplňování povinné dokumentace stále vykazuje nedostatky, vedení školy nepřijalo účinné opatření. Reedukační péče není i nadále zajištěna pro všechny žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří ji mají doporučenu odborným pracovištěm. Informovanost rodičů o této oblasti a postupech školy není v řadě případů dostatečná.

Hodnotící stupnice:

Vynikající	velmi dobrý	dobry (průměrný)	Vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní
inspektorka

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Bc. Květoslava Dřevíková

K. Dřevíková v. r.

V Hradci Králové dne 30. prosince 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 17. leden 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Zdeněk Píro

Mgr. Zdeněk Píro v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI, Vocelova 1338, 500 02 Hradec Králové. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2005-01-31	09-1545/04-1031
Zřizovatel	2005-01-31	09-1545/04-1031
Rada školy	2005-01-31	09-1545/04-1031

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
--	--	Připomínky nebyly podány.